

Nr 26.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § prisregleringslagen den 30 juni 1942 (nr 459); given Stockholms slott den 5 februari 1943.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § prisregleringslagen den 30 juni 1942 (nr 459).

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g

till

**lag om ändrad lydelse av 2 § prisregleringslagen den
30 juni 1942 (nr 459).**

Härigenom förordnas, att 2 § prisregleringslagen den 30 juni 1942 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

2 §.

Konungen eller — — — skälen därtill.

Har anmälan om tillärnad prishöjning inkommit i fall som i första stycket under 3) avses, må myndighet som Konungen bestämmer utsträcka den tid, under vilken säljaren eller företagaren icke må utan tillstånd höja priset, till högst tre månader från det anmälan inkom.

Den som — — — 3) förmäles.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 ja-
nuari 1943.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga om *viss ändring av prisregleringslagen* samt anför.

Gällande prisregleringslag trädde i kraft den 1 juli 1942 samt äger tillämpning för tiden till och med den 30 juni detta år. I lagens 2 § meddelas, bland annat, vissa bestämmelser rörande så kallat prisstopp. Sålunda stadgas i 2 § första stycket — jämte annat — att Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer äger föreskriva, att den som yrkesmässigt säljer viss förnödenhet eller såsom företagare åt annan yrkesmässigt utför tjänst, bestående i förfärdigande av viss förnödenhet eller verkställande av ändrings-, förbättrings-, underhålls- eller rengöringsarbete eller annat därmed jämförligt arbete å viss förnödenhet eller verkställande av transport, icke må utan tillstånd höja det för förnödenheten eller tjänsten tillämpade priset förrän en vecka förflutit från det han inkommit med anmälan om den tillärnade prishöjningen och skälen därtill. Vidare stadgas i 2 § andra stycket att, om dylik anmälan inkommit, myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer äger, då särskilda skäl därtill äro, utsträcka den tid, under vilken säljaren eller företagaren icke må utan tillstånd höja priset, till högst en månad från det anmälan inkom.

Beträffande innebörden av berörda stadganden torde jag få hänvisa till mitt uttalande till statsrådsprotokollet den 18 april 1941 vid remiss till lagrådet av då föreliggande förslag till prisregleringslag (proposition nr 217 till 1941 års riksdag). Jag yttrade då bland annat, att prisstoppet avsåges som ett medel att förhindra, att prismyndigheterna ställdes inför fullbordade fakta i fråga om prishöjningar; befogenheten att föreskriva förlängt prisstopp intill en månad vore avsedd att utnyttjas i sådana fall, där prismyndigheten funne sig icke kunna godtaga den planerade och anmälda prishöjningen samt myndigheten behövde tid på sig för undersökningar och förhandlingar eller för förberedande av beslut om annan åtgärd enligt prisregleringslagen.

Genom beslut den 30 juni 1942 bemyndigade Kungl. Maj:t statens priskontrollnämnd att, i den mån så befundes erforderligt för ernående av en fortlöpande kontroll över prisutvecklingen, meddela föreskrifter, som avsågos i 2 § första stycket prisregleringslagen, ävensom i förekommande fall beslut jämlikt 2 § andra stycket samma lag. Den 30 oktober 1942 anbefalldes Kungl. Maj:t därefter priskontrollnämnden att, inom ramen för tidigare lämnade bemyndiganden, vidtaga åtgärder för en utsträckning av priskontrollen och en skärpning av den direkta prisregleringen inom landet. Kontrollen borde i princip omfatta priser och taxor på samtliga inom landet tillverkade och till landet införda varor, respektive inom landet utförda tjänster av de slag, som fölle inom området för gällande prisregleringslag. Prishöjningar borde icke beviljas annat än i rena undantagsfall.

I anledning av Kungl. Maj:ts sist omnämnda beslut och med stöd av 2 § första stycket prisregleringslagen utfärdade priskontrollnämnden den 31 oktober 1942 föreskrift om prisstopp omfattande — med vissa angivna undantag — samtliga förnödenheter och tjänster, i fråga om vilka 2 § prisregleringslagen äger tillämpning. Detta prisstopp är alltjämt gällande.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 januari 1943 har *priskontrollnämnden*, efter att hava erinrat om det den 31 oktober 1942 föreskrivna prisstoppet, anfört:

I fråga om flertalet av de ärenden om tillstånd till prishöjning, som därefter inkommit till nämnden, har nämnden begagnat sig av möjligheten att förlänga prisstoppet till en månad. Det har emellertid visat sig, att denna tidrymd är för kort för att nämnden i erforderlig utsträckning skall kunna hinna vidtaga åtgärder för definitiva prisregleringar.

Nämnden har för avsikt att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till ny prisregleringslag. Då en ny lag icke lär kunna träda i kraft förrän tidigast i april, kan det befaras, att företagare för att skydda sig mot skärpningar av prisregleringslagen skola i viss utsträckning ingiva ansökningar om tillstånd att höja sina priser, vilket de principiellt sett äro oförhindrade att göra efter utgången av en månad från ansökningens ingivande.

På grund av vad nämnden sålunda anfört har nämnden i skrivelsen hemställt om sådan ändring av 2 § andra stycket prisregleringslagen, att den däri angivna tidrymden av en månad sattes något längre, förslagsvis till tre månader.

*Departementets-
chefen.*

Som ett led i det komplex av åtgärder, som syftar till att motverka en skadlig prisstegring, genomfördes i oktober 1942 den förut berörda skärpningen av prisregleringen genom prisstopp. För den utvidgning av priskontrollen, som i de av Kungl. Maj:t godkända riktlinjerna för den ekonomiska politiken förutsatts skola komma till stånd, erfordras, förutom andra åtgärder, vissa kompletteringar och ändringar av gällande lagbestämmelser rörande prisregleringen. Förslag till ny prisregleringslag är, enligt vad priskontrollnämnden meddelat, att emotse från nämnden. Sedan förslaget inkommit, torde det få bliva föremål för remissbehandling i vanlig ordning. Med hänsyn härtill kommer det att dröja någon tid, innan jag blir i tillfälle att fram-

lägga definitivt förslag i ämnet. Man torde därför, såsom priskontrollnämnden antagit, kunna utgå från att ny prisregleringslag icke kan träda i kraft förrän tidigast i april. Vid nämnda förhållande är det angeläget att genom en provisorisk lagändring hindra sådana företagare, som genom prishöjningar före den nya lagens ikraftträdande vilja skydda sig mot verkningarna av en skärpt lagstiftning på området, att förverkliga detta syftemål. Denna provisoriska lagändring torde lämpligen kunna genomföras i enlighet med vad priskontrollnämnden föreslagit eller genom en utsträckning av giltighetstiden för det förlängda prisstoppet från högst en månad till högst tre månader, därvid tiden liksom enligt nu gällande bestämmelser bör räknas från den dag vederbörande företagare inkom med anmälan om den tillärnade prishöjningen.

Såsom förut nämnts stadgar 2 § andra stycket prisregleringslagen i dess nu gällande lydelse, att beslut om förlängt prisstopp må meddelas endast då särskilda skäl därtill äro. Genomföres den av mig förordade lagändringen, torde samtidigt — med hänsyn till att företagares anmälan om tillärnad prishöjning avses i regel skola mötas med beslut om förlängt prisstopp — nämnda bestämmelse böra utgå.

De föreslagna nya bestämmelserna böra tillämpas även i det fall att anmälan om tillärnad prishöjning inkommit före bestämmelsernas ikraftträdande men enmånadsfristen då ännu icke tilländalupit. Särskilt stadgande härom synes emellertid icke erforderligt. Priskontrollnämnden torde nämligen, även utan dylikt stadgande, vara oförhindrad att i nu avsedda fall med ändring av tidigare beslut meddela föreskrift om förlängning av prisstoppet från en till tre månader.

I enlighet med vad jag nu anfört har utarbetats förslag till *lag om ändrad lydelse av 2 § prisregleringslagen den 30 juni 1942 (nr 459)*.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
William Dickson.

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utelutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 5 februari 1943.

Närvarande:

justitieråden ALSÉN,
LIND,
regeringsrådet EKLUND,
justitierådet ERICSSON.

Enligt lagrådet den 3 februari 1943 tillhandakommet utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 29 januari 1943, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 2 § prisregleringslagen den 30 juni 1942 (nr 459)*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av t. f. chefen för rättsavdelningen i finansdepartementet hovrättsrådet Rolf Dahlgren.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
G. Lindencrona.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 februari
1943.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, lagrådets den 5 februari 1943 avgivna utlåtande över det den 29 januari 1943 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 2 § prisregleringslagen den 30 juni 1942 (nr 459)*, därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdna hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Rolf Arfwedson.